

POLÍTICA

Congreso
de los
Diputados

Albert Rivera, al Congreso dels Diputats, explicant el seu canvi de parer sobre la investidura de Rajoy. Una de les exigències al PP és una Llei Electoral més proporcional.

‘D’Hondt stop me now’

Albert Rivera vol una reforma de la Llei Electoral. És una de les condicions imposades per Ciutadans al PP per votar sí a Rajoy. Tot i que, en el seu programa, C’s proposa un sistema semblant a l’alemany, el partit està disposat a negociar altres fórmules més proporcionals que l’actual. La principal passa per mantenir la llei d’Hondt però augmentar el nombre de diputats del Congrés de 350 a 400.

Reportatge d’Alex Milian

L’actual sistema electoral afavoreix els partits amb molta implantació en territoris concrets i això, sobretot en les províncies amb pocs diputats, dificulta molt que la tercera o la quarta força aconseguixin representació. Això implica que les forces emergents –com Ciutadans i Podem, ara, o Izquierda Unida durant dècades– poden aconseguir centenars de milers de vots a

tot l’Estat –la suma dels vots d’aquestes demarcacions– que no es tradueixen en diputats, de manera que, en xifres d’Estat, partits com el PP estan sobrerrepresentats en termes proporcionals. A les últimes eleccions el PP va aconseguir 137 diputats amb 7.906.185 vots, cosa que implica que guanya un diputat amb 57.700 vots, mentre que Ciutadans, amb 3.123.769 vots, va obtenir 32 diputats, la qual cosa suposa

que cada diputat li costa 97.600 vots. En xifres globals, el PP està sobrerrepresentat o Ciutadans, infrarepresentat.

És lògic, doncs, que una de les prioritats de C’s sigui corregir, en la mesura del possible, aquest desfasament perquè Rivera no pot guanyar mai amb aquest topall. També a Podem li interessa. Però no tant al PP i PSOE, que, en època de bons resultats, treuen molt profit d’aquest sistema. →

→ El sistema electoral es fixa en la Llei Electoral del 1977 –i es consolida en la reforma del 1985–, que es basava en el disseny dibuixat la Llei de Reforma Política del 1976 –l'avantsala jurídica de dissolució del franquisme–, que ja establia una orientació. Ho explicava Juan Luis Jarillo a la revista *Saberes* (volum 3, any 2005), de la Universitat Alfons X. Els redactors de la Llei de Reforma Política –i després els de la Llei Electoral– fugien d'una fórmula que afavorís el bipartidisme “per evitar una polarització d'esquerres i dretes” però tampoc volien un pluripartidisme que impedís “un executiu sòlid”. Per això trien el que anomenen “un sistema proporcional amb correctius”, en el qual el partit majoritari es beneficia, diu Jarillo, “d'un antidemocràtic plus”. Volen, conclou l'expert, “un Govern fort amb suport”.

Jarillo és molt clar en la seva anàlisi sobre els objectius de la llei a l'hora d'elegir el sistema d'Hondt: “S'implanta el sistema d'Hondt perquè es vol que hi hagi diversos partits per evitar la bipolaritat (esquerres i dretes), però no es vol que siguin gaires partits per afavorir un Govern estable; encara que això s'hagués aconseguit de totes formes pels nacionalistes, separatistes que haurien fet que hi hagués més d'un partit. Per això, a cada província hi ha un mínim de dos diputats, perquè així es primen les províncies agràries més conservadores i menys poblades, garantint-los un mínim de representació. Amb aquest mínim s'ignora que el vot d'aquestes zones endarrerides és un vot que va al poder, qualsevol que sigui l'orientació d'aquest, sobretot si, a més s'aconsegueixen mecanismes d'ajuda i compra de vots (PER). Aquest vot està sempre a favor del que mana. Aquestes idees no van ser rectificades perquè enfortien el Govern (en aquesta idea coincidien franquistes i socialistes, que defensaven aquest sistema i les fórmules del Text Constitucional respecte a la qüestió de confiança i la moció de censura).”

L'opció preferida per Ciutadans pel que fa a la reforma de la Llei Electoral consistiria en una adaptació del model alemany, de manera que s'hauria de fer un doble vot: a la circumscripció a la qual pertany el votant i a la llista nacional amb 175 diputats corresponents a 175 circumscripcions electorals –que s'haurien de confegir– i 175 més que correspondrien a una llista nacional. Aquesta opció és més que complexa perquè implica una reforma constitucional, que assenyalava que les circums-

cripcions electorals són les províncies.

Però com Marx (Groucho), Ciutadans té altres ideals si al PP no li agraden aquests. De fet, explica el catedràtic de Ciència Política de la UAB i degà de la seva facultat, Joan Botella, és “una proposta que diferents experts han proposat des de fa temps, i amb la qual estarien d'acord IU i Podem i que no provocar rebuig dins del PSOE”. La reforma electoral que s'albira més factible comença per augmentar el nombre de diputats, dels 350 actuals als 400 –la xifra màxima que permet la Constitució. Per no embolicar la troca, 350 diputats serien elegits com ara, però els altres 50 vindrien a compensar les desproporcions que l'antic sistema manté. Segons explicava un document públic de Ciutadans del 2009: “Dels 400 diputats, 350 serien elegits en la llista provincial amb vot preferent segons el mètode d'Hondt. A cada província li correspondria un escó com a mínim (més un per a Ceuta i un altre per a Melilla) [tal com diu la Constitució] i la resta s'assignarien de forma proporcional a la població. Els 50 escons escollits en llista nacional tancada i blocada sobre l'agrupació de restes (vots no traduïts en escó) de cada partit a les diferents províncies”. Els experts consideren que, amb aquest sistema, els resultats s'acostarien molt més a la proporcionalitat que no pas amb l'actual sistema. L'oferta, sens dubte, interessarà també a Podem i no gaire al PSOE, però caldrà veure si el PP renunciarà a un avantatge tan atractiu com el que ara li ofereix l'actual sistema electoral.

Aquesta alternativa, que no requereix la reforma de la Constitució –i, per tant, s'aprova amb majoria simple–, és la que Ciutadans vol que el PP accepti, tot i que Rivera podria començar amb una proposta de màxims, com l'esmentada del sistema alemany, o insistir en la modalitat de llistes obertes. Aquesta és una altra de les opcions que defensa Ciutadans: que les llistes al Congrés siguin obertes i els votants puguin escollir, dins de la llista del partit elegit, quins diputats van al Congrés, independentment de l'ordre que ocupin a la llista. Segons Joan Botella, sobre aquest punt s'haurien de concretar diversos punts dubtosos, “com si el número 1 de la circumscripció també pot caure o si n'hi ha prou amb una creu de més, un sol vot, perquè canviï l'ordre de la llista del partit” però aquesta reforma tampoc demanaria una reforma de la Constitució. •

JORDI VICENT

Félix Pons, dirigent del PSOE balear, fou un dels comissionats de les assemblees democràtiques a la

Al llarg de l'any 1976, ara fa quaranta anys, s'anaren constituint les diverses “assemblees democràtiques” a cada una de les illes de l'arxipèlag balear. Igual que a la resta de territoris de l'Estat, la intenció era que una sola veu representant de tots els partits democràtics illencs estigués present a les reunions de la Coordinació Democràtica, creada el març d'aquell any. Aquest organisme va ser format per la unió de la Junta Democràtica d'Espanya –creada el 1974 i liderada pel PCE– i la Plataforma de Convergència Democràtica –forjada el 1975 i liderada pel PSOE–. Mesos més tard –amb l'adhesió d'altres grups i àmbits opositors– passà a dir-se Plataforma d'Organismes Democràtics, i unia nominalment tota l'oposició al franquisme.

Els intents d'unió de les assemblees democràtiques fracassà estrepitosament a les Balears. L'intent de tenir una representació unitària es va saldar amb un fracàs total i absolut. En cap moment la reduïda clandestinitat política balear fou capaç de forjar una sola posició que es fes sentir així en el si de la unitat opositora estatal. Cada illa volia tenir la seva pròpia posició.

Els esdeveniments posteriors, sobretot la convocatòria d'eleccions